

2017. július 4., kedd

P8_TA(2017)0282

Polgári eljárásjogi közös minimumszabályok**Az Európai Parlament 2017. július 4-i állásfoglalása a Bizottságnak szóló ajánlásokkal a közös európai uniós polgári eljárásjogi minimumszabályokról (2015/2084(INL))**

(2018/C 334/05)

Az Európai Parlament

- tekintettel az Európai Unió működéséről szóló szerződés (EUMSZ) 225. cikkére,
- tekintettel az EUMSZ 67. cikkének (4) bekezdésére, valamint 81. cikkének (2) bekezdésére,
- tekintettel az Európai Unióról szóló szerződés (a továbbiakban: EUSZ) 19. cikkének (1) bekezdésére, valamint az Európai Unió Alapjogi Chartájának (a továbbiakban: a Charta) 47. cikkére,
- tekintettel az emberi jogok és alapvető szabadságok védelméről szóló egyezmény (EJEE) 6. cikkére, illetve az azzal kapcsolatos releváns ítélkezési gyakorlatra,
- tekintettel „A közös európai uniós polgári eljárásjogi minimumszabályok létrehozásáról – a jogalap” című dokumentumra ⁽¹⁾,
- tekintettel az Európai Parlament Kutatószolgálatának (EPRS) Európai Hozzáadott Érték Osztálya által készített, „Common minimum standards of civil procedure” (A polgári eljárások közös minimumszabályai) című, európai hozzáadott értéket elemző tanulmányra ⁽²⁾,
- tekintettel az EPRS Képviselői Kutatószolgálatá által készített, „Europeanisation of civil procedure – Towards common minimum standards?” (A polgári eljárások „európaizálódása” – Közös minimumszabályok felé?) című részletes elemzésre ⁽³⁾,
- tekintettel a Belső Politikák Főigazgatósága által készített részletes elemzésre, amelynek címe: „Harmonised rules and minimum standards in the European law of civil procedure” (Harmonizált szabályok és minimumszabályok az európai polgári eljárásjogban) ⁽⁴⁾,
- tekintettel az Európai Jogi Intézet (ELI) és a Nemzetközi Intézet a Magánjog Egységesítéséért (UNIDROIT) „From Transnational Principles to European Rules of Civil Procedure” (A nemzetközi alapelvektől az európai polgári eljárásjogi szabályokig) elnevezésű projektjére,
- tekintettel az Amerikai Jogi Intézet (ALI) és az UNIDROIT „Principles of Transnational Civil Procedure” (A nemzetközi polgári eljárásjog alapelvei) című dokumentumára ⁽⁵⁾,
- tekintettel a „Study on the approximation of the laws and rules of the Member States concerning certain aspects of the procedure for civil litigation” (Tanulmány a tagállami jogszabályok és előírások közelítéséről a polgári peres eljárások bizonyos szempontjai tekintetében) című tanulmányra, az úgynevezett „Storme-jelentés”-re ⁽⁶⁾,
- tekintettel az Egységes Szabadalmi Bíróság eljárási szabályzatának előzetes rendelkezéseire,

⁽¹⁾ PE 572.853, 2015. december.⁽²⁾ PE 581.385, 2016. június.⁽³⁾ PE 559.499, 2015. június.⁽⁴⁾ PE 556.971, 2016. június.⁽⁵⁾ *Uniform Law Review*, 2004(4).⁽⁶⁾ M. Storme: Study on the approximation of the laws and rules of the Member States concerning certain aspects of the procedure for civil litigation, (Tanulmány a tagállami jogszabályok és előírások közelítéséről a polgári peres eljárások bizonyos aspektusai tekintetében), (Final Report, Dordrecht, 1994).

2017. július 4., kedd

- tekintettel a polgári igazságügyi együttműködés területére vonatkozó uniós vívmányokra,
- tekintettel az Európai Unió Bíróságának (EUB) ítélezési gyakorlatára a nemzeti eljárási autonómia és a hatékony bírói jogvédelem elveiről⁽¹⁾,
- tekintettel a 2016. évi uniós igazságügyi eredménytáblára,
- tekintettel CEPEJ által 2016-ban készített 23. sz., „European judicial systems: efficiency and quality of justice” (Európai igazságügyi rendszerek: az igazságszolgáltatás hatékonysága és színvonala) című tanulmányra,
- tekintettel az Európai Igazságügyi Hálózat által 2016-ban elfogadott igazságügyi képzési alapelvekre⁽²⁾,
- tekintettel a Stockholmi Program félidős értékeléséről szóló, 2014. április 2-i állásfoglalására⁽³⁾,
- tekintettel eljárási szabályzata 46. és 52. cikkére,
- tekintettel a Jogi Bizottság jelentésére (A8-0210/2017),

Az EUB ítélezési gyakorlata a nemzeti eljárási autonómiáról és a hatékony bírói jogvédelemről

- A. mivel az EUB eljárási autonómiával kapcsolatos állandó ítélezési gyakorlata szerint, ha az uniós joggal kapcsolatos jogvita eljárásjogi aspektusait az uniós jog nem szabályozza, akkor a tagállamok feladata kijelölni a joghatósággal rendelkező bíróságot, és meghatározni az azon keresetekre vonatkozó eljárási szabályokat, amelyeket az uniós jogból eredő jogok védelmének biztosítása érdekében indítottak;
- B. mivel ugyanezen ítélezési gyakorlat szerint az eljárási szabályok tekintetében a nemzeti jog alkalmazása két fontos feltételtől függ: az uniós joggal kapcsolatos jogvitákra alkalmazott nemzeti eljárási szabályok nem lehetnek kedvezőtlenebbek azoknál, mint amelyek a hasonló belső jellegű keresetekre vonatkoznak (egyenértékűség elve), valamint nem lehetnek olyanok, hogy gyakorlatilag lehetetlenné vagy rendkívül nehézvé tegyék az uniós jogrend által biztosított jogok és kötelezettségek érvényesítését (a tényleges érvényesülés elve);
- C. mivel az eljárási szabályokat harmonizáló uniós rendelkezések hiányában a tagállamok hatásköre az uniós jog által biztosított jogok érvényesítésére vonatkozó eljárási szabályok meghatározására nem terjed ki arra, hogy az uniós jog alkalmazhatóságának biztosítása érdekében a nemzeti jogrendbe új jogorvoslati lehetőségeket vezessenek be⁽⁴⁾;
- D. mivel az EUB állandó ítélezési gyakorlata elősegíti az uniós jog által biztosított jogok érvényesítését a tagállami bíróságokkal való együttműködésben, és javítja az uniós jog állampolgárok és ezen nemzeti bíróságok általi megértését;

A Charta

- E. mivel a hatékony jogorvoslati és a tisztességes eljáráshoz való jog, amelyet a Charta 47. cikke és az EJE 6. cikke is rögzít, a jogállamiság és a demokrácia tiszteletben tartásának egyik alapvető garanciáját képezik és elválaszthatatlanul kapcsolódnak a polgári eljárás egészéhez;

⁽¹⁾ Lásd többek között az 1976. december 16-i *Comet BV kontra Produktschap voor Siergewassen* ítéletet, C-45/76, ECLI:EU:C:1976:191, és az 1986. május 15-i *Marguerite Johnston kontra Chief Constable of the Royal Ulster Constabulary* ítéletet, C-222/84, ECLI:EU:C:1986:206.

⁽²⁾ Az interneten itt érhető el: http://www.ejtn.eu/PageFiles/15756/Judicial%20Training%20Principles_EN.pdf

⁽³⁾ Elfogadott szövegek, P7_TA(2014)0276.

⁽⁴⁾ Lásd többek között a 2007. március 13-i *Unibet (London) Ltd and Unibet (International) Ltd kontra Justitiekanslern* ítéletet, C-432/05, ECLI:EU:C:2007:163.

2017. július 4., kedd

- F. mivel annak ellenére, hogy a Charta 47. cikke kötelező erejű és az EJEE 6. cikke az uniós jog egyik általános elvének minősül, a polgári eljárásokban a tisztességes tárgyaláshoz való jog védelmének szintje, különösen a felperes igazságszolgáltatáshoz való hozzáférésre vonatkozó joga és az alperes védelemhez való joga közötti egyensúly nincs harmonizálva az Unióban;
- G. mivel ennek ellenére a tisztességes eljáráshoz való jogot mint alapjogot számos eljárásjogi tárgyú másodlagos uniós jogi aktus egészíti ki, többek között a kis értékű követelésekről szóló rendelet⁽¹⁾, a költségmentességről szóló irányelv⁽²⁾, a kollektív jogorvoslatra vonatkozó ajánlás⁽³⁾, a fogyasztói érdekek védelme érdekében a jogsértés megszüntetésére irányuló eljárásokról szóló irányelv⁽⁴⁾ és a versenyjogi kártérítésről szóló irányelv⁽⁵⁾;

Unió vívmányok a polgári ügyekben folytatott igazságügyi együttműködés terén

- H. mivel az uniós polgárok, különösen azok, akik határokat átlépve mozognak, jelenleg sokkal nagyobb valószínűséggel kerülnek kapcsolatba egy másik tagállam polgári eljárásjogi rendszereivel;
- I. mivel az uniós szintű polgári eljárásjogi minimumszabályok az igazságszolgáltatási rendszerek eredményességének és hatékonyságának növelése révén hozzájárulhatnak a nemzeti eljárások korszerűsítéséhez, a vállalkozások egyenlő versenyfeltételeihez és a nagyobb gazdasági növekedéshez, eközben megkönnyítve a polgárok számára az igazságszolgáltatáshoz való hozzáférést az Unióban, továbbá elősegítve az alapvető szabadságok érvényesülését az Unióban;
- J. mivel az uniós jogalkotás egyre többet foglalkozik a polgári eljárásjogi kérdésekkel, nemcsak horizontálisan, mint az opcionális eszközök esetében⁽⁶⁾, hanem ágazatspecifikus módon is, különféle szakpolitikai területeken belül, például a szellemi tulajdonjogok⁽⁷⁾, a fogyasztóvédelem⁽⁸⁾, vagy a közelmúltban a versenyjog⁽⁹⁾ területén;
- K. mivel az eljárásjogi szabályok uniós szintű harmonizációjának esetenkénti jellege újra meg többször is kritika tárgyát képezte, és az ágazatspecifikus uniós polgári eljárásjogi szabályok megjelenése veszélyezteti mind a tagállami szintű polgári eljárásjogi rendszerek, mind a különféle uniós jogszabályok közötti koherenciát;
- L. mivel a javasolt irányelv célja egy keretrendszer bevezetése a polgári igazságszolgáltatásra vonatkozóan, a meglévő polgári eljárásjogi uniós szabályok rendszerezésével és alkalmazási körének kiterjesztésével az uniós jog hatálya alá tartozó minden ügyre;
- M. mivel a javasolt irányelv célja egy olyan, koordináltabb, koherensebb és szisztematikusabb megközelítés kialakításának elősegítése a polgári igazságszolgáltatási rendszerekkel kapcsolatban, amelyet nem korlátoznak az egyes országok határai, érdekei és erőforrásai;

⁽¹⁾ Az Európai Parlament és a Tanács 861/2007/EK rendelete (2007. július 11.) a kis értékű követelések európai eljárásának bevezetéséről (HL L 199., 2007.7.31., 1. o.).

⁽²⁾ A Tanács 2003/8/EK irányelve (2003. január 27.) a határon átnyúló vonatkozású jogviták esetén az igazságszolgáltatáshoz való hozzáférés megkönnyítése érdekében az ilyen ügyekben alkalmazandó költségmentességre vonatkozó közös minimumszabályok megállapításáról (HL L 26., 2003.1.31., 41. o.).

⁽³⁾ A Bizottság ajánlása (2013. június 11.) az uniós jog által biztosított jogok megsértése tekintetében a jogsértés megszüntetésére és kártérítésre irányuló tagállami kollektív jogorvoslati mechanizmusok közös elveiről, (HL L 201., 2013.7.26., 60. o.).

⁽⁴⁾ Az Európai Parlament és a Tanács 2009/22/EK irányelve (2009. április 23.) a fogyasztói érdekek védelme érdekében a jogsértés megszüntetésére irányuló eljárásokról (HL L 110., 2009.5.1., 30. o.).

⁽⁵⁾ Az Európai Parlament és a Tanács 2014/104/EU irányelve (2014. november 26.) a tagállamok és az Európai Unió versenyjogi rendelkezéseinek megsértésén alapuló, nemzeti jog szerinti kártérítési keresetekre irányadó egyes szabályokról (HL L 349., 2014.12.5., 1. o.).

⁽⁶⁾ Lásd például a kis értékű követelések európai eljárásáról szóló rendeletet (lásd fentebb a G. preambulumbekzdés második lábjegyzetét) és az ideiglenes számlázórolást elrendelő európai végzés eljárásának létrehozásáról szóló rendeletet (polgári és kereskedelmi ügyekben a tagállamközi követelésbehajtás megkönnyítése érdekében az ideiglenes számlázórolást elrendelő európai végzés eljárásának létrehozásáról szóló, 2014. május 15-i 655/2014/EU európai parlamenti és tanácsi rendeletet (HL L 189., 2014.6.27., 59. o.).

⁽⁷⁾ Az Európai Parlament és a Tanács 2004/48/EK irányelve (2004. április 29.) a szellemi tulajdonjogok érvényesítéséről (HL L 157., 2004.4.30., 45. o.).

⁽⁸⁾ Lásd fentebb a G. preambulumbekzdés negyedik lábjegyzetét.

⁽⁹⁾ Lásd fentebb a G preambulumbekzdés ötödik lábjegyzetét.

2017. július 4., kedd

A javaslat jogalapja

- N. mivel az EUSZ 4. cikkének (1) bekezdése és 5. cikkének (1) bekezdése (a hatáskör-átruházás elve) értelmében az Unió csak akkor alkothat jogszabályokat egy adott területen, ha erre kifejezett hatáskörrel rendelkezik, továbbá ha ez megfelel a szubszidiaritás és az arányosság elvének;
- O. mivel a Szerződés jelenlegi keretein belül a polgári eljárások harmonizálásának fő jogalapját az EUMSZ V. címe (A szabadságon, a biztonságon és a jog érvényesülésén alapuló térség) teremti meg;
- P. mivel a Lisszaboni Szerződés is fenntartotta azt a követelményt, hogy uniós hatáskör fennállásához alá kell támasztani a határokon átnyúló jelleget, ami azt jelenti, hogy a polgári igazságszolgáltatás területén az Unió csak akkor léphet fel, ha egy ügyben olyan kapcsolódó elvek merülnek fel (pl. lakóhely, teljesítés helye stb.), amelyek legalább két különböző tagállamot érintenek;
- Q. mivel az EUMSZ 114. cikkében foglalt általános rendelkezést a tagállamok olyan törvényi, rendeleti és közigazgatási rendelkezéseinek közelítéséről, amelyek tárgya a belső piac megteremtése és működése, korábban és most is jogalként használják olyan ágazatspecifikus irányelvek széles körének elfogadására, amelyek a polgári eljárásjog bizonyos elemeit harmonizálják, ilyenek például a szellemi tulajdonhoz fűződő jogok érvényesítéséről szóló irányelv és legutóbb az antitörzst szabályok megsértése miatti kártérítésről szóló irányelv;
- R. mivel az EUMSZ 67. cikkének (4) bekezdése értelmében az Uniónak meg kell könnyítenie az igazságszolgáltatáshoz való hozzáférést, különösen a polgári ügyekben hozott bírósági és bíróságon kívüli határozatok kölcsönös elismerésének elve révén, amint azt az EUMSZ 81. cikke is példázza;

Kölcsönös bizalom az európai igazságügyi térségben

- S. mivel a bírósági határozatok szabad mozgása összefonódik azzal az igénnyel, hogy kielégítő szintű kölcsönös bizalmat kell teremteni a különböző tagállamok igazságügyi hatóságai között, különösen az eljárási jogok védelmének szintje tekintetében;
- T. mivel a „kölcsönös bizalom” alatt ebben az összefüggésben azt a bizalmat kell érteni, amelyet a tagállamok tanúsítanak egymás jog- és igazságügyi rendszere iránt, és amelynek következtében tilos felülbírálni más államok és azok bíróságainak intézkedéseit;
- U. mivel a kölcsönös bizalom elve nagyobb jogbiztonságot teremt, és az uniós polgárok és vállalkozások számára megfelelő stabilitást és kiszámíthatóságot biztosít;
- V. mivel az ítéletek kölcsönös elismerése elvének érvényesítése és tiszteletben tartása, valamint a jogszabályok közelítése megkönnyíti a hatóságok közötti együttműködést és az egyének jogainak jogi védelmét;
- W. mivel egy alapelvek és szabályok alkotta közös minimumszabályokból álló ilyen rendszer a polgári eljárásjoggal kapcsolatos nemzeti szabályozások közelítésének első lépéséül szolgálna, megteremtve a perben álló felek alapvető jogai közötti egyensúlyt a tagállamok igazságszolgáltatási rendszerei iránti teljes körű kölcsönös bizalom kialakítása érdekében;
- X. mivel a kölcsönös bizalom biztosításához kívánatos és valóban szükséges, hogy létezzenek és érvényesüljenek olyan eljárási garanciák, amelyek gondoskodnak a polgári eljárások hatékonyságáról és eredményességéről és a felekkel szembeni egyenlő bánásmódról;
- Y. mivel a közös minimumszabályok ilyen rendszerének elfogadása a polgári eljárások minimális minőségi szintjét is meghatározná az egész Unióban, és ilyen módon nemcsak az igazságszolgáltatási rendszerek közötti kölcsönös bizalom megerősítéséhez járulna hozzá, hanem a belső piac működését is zökkenőmentesebbé tenné, mivel a becslések szerint a tagállamok közötti eljárási különbségek többek között kereskedelmi zavarokat okozhatnak és elriaszthatják a vállalkozásokat és a fogyasztókat a belső piacon érvényben lévő jogaik gyakorlásától;

2017. július 4., kedd

Egyéb megfontolások

- Z. mivel szükség van az Unióban az eljárási rendszerek egymáshoz való közelítésére; mivel a javasolt irányelv célja, hogy első lépésként szolgáljon a tagállamok polgári igazságszolgáltatási rendszereinek további harmonizációjának és közelítésének folyamatában, és hosszabb távon egy uniós polgári eljárásjogi kódex létrehozásában;
- AA. mivel a javasolt irányelv sem a tagállamok igazságügyi szervezetrendszerét, sem pedig a polgári ügyek lefolytatásának alapvető jellemzőit nem érinti, viszont elősegíti a hatékonyabb nemzeti eljárási szabályokat;
- AB. mivel ezért rendkívül fontos olyan jogszabályt elfogadni és megfelelően végrehajtani, amely a polgári eljárásokra vonatkozó közös uniós minimumszabályok elfogadásáról rendelkezik;

Az EUB ítélkezési gyakorlata a nemzeti eljárási autonómiáról és a hatékony bírói jogvédelemről

1. megállapítja, hogy az EUB kulcsszerepet játszik az uniós polgári eljárásjog alapjainak lerakásában, miután kialakított egy felfogást azzal kapcsolatban, hogy a polgári eljárásjog milyen helyet foglal el az Unió jogrendszerében;
2. kiemeli azonban, hogy jóllehet az EUB ítélkezési gyakorlata rögzített olyan polgári eljárásjogi szabályokat, amelyeket manapság elfogadnak az uniós eljárásjogi rendszer részeként, az EUB hozzájárulását végeredményben inkább szabályértelmezésnek, nem pedig szabályalkotásnak kell tekinteni;
3. hangsúlyozza ezért, hogy nagyon tanulságosak az EUB-nek a jogorvoslati és eljárási szabályok felülvizsgálatával kapcsolatos gazdag tapasztalatai, valamint az EUB által követett kompromisszumok és egymással versengő értékek, és ezeket figyelembe kell venni egy közös polgári eljárásjogi szabályokat tartalmazó jogi természetű horizontális jellegű keret bevezetése során;

A Charta

4. hangsúlyozza, hogy a tisztességes eljárás és az igazságszolgáltatáshoz való hozzáférés tekintetében fenn kell tartani és még jobban ki kell terjeszteni azokat az együttműködési hálózatokat és adatbázisokat, amelyek javítják az igazságügyi együttműködést és az információcserét;
5. örömmel üdvözlöi ezért az e-igazságügyi fejleményeket, különösen az Európai Igazságügyi Hálózat és az európai igazságügyi portál létrehozását, amelynek célja, hogy az igazságszolgáltatás területén az Unióban egyablakos rendszert alakítson ki;

Unió vívmányok a polgári ügyekben folytatott igazságügyi együttműködés terén

6. felhívja a Bizottságot annak értékelésére is, hogy kell-e javasolni további intézkedéseket az uniós jog által biztosított jogok magánjogi jogérvényesítése horizontális megközelítésének konszolidálása és megerősítése érdekében, és a polgári eljárásokra vonatkozó itt javasolt közös minimumszabályok tekinthetők-e egy ilyen horizontális paradigma előmozdításának és garantálásának;
7. megismétli, hogy különösen fontos a statisztikai adatok szisztematikus gyűjtése a polgári igazságügyi együttműködés területén érvényben lévő uniós jogszabályok alkalmazásáról és azok működéséről;
8. felkéri ezzel kapcsolatban a Bizottságot annak értékelésére, hogy a további tagállami végrehajtási intézkedések hozzájárulhatnak-e az önálló uniós eljárások hatékony alkalmazásához, és úgy véli, hogy a Bizottságnak ebből a célból létre kell hoznia egy robusztus és szisztematikus felügyeleti rendszert;

A javaslat jogalapja

9. megjegyzi, hogy az EUMSZ 114. cikkét (a belső piac harmonizálása) már számos eljárásjogi hatásokkal bíró uniós jogi aktus elfogadására használták; hogy az EUMSZ 114. cikkét, amely a tagállamok olyan törvényi, rendeleti és közigazgatási rendelkezéseinek közelítéséről rendelkezik, amelyek tárgya a belső piac megteremtése és működése, régen és most is jogalként használják olyan ágazatspecifikus irányelvek széles körének elfogadására, amelyek a polgári eljárások bizonyos elemeit harmonizálják, ilyen például a szellemi tulajdonhoz fűződő jogok érvényesítéséről szóló irányelv;

2017. július 4., kedd

10. megjegyzi azonban, hogy az EUMSZ 81. cikke rendelkezik a határokon átnyúló vonatkozású polgári ügyekkel kapcsolatos igazságügyi együttműködés keretében olyan intézkedések elfogadásáról, amelyek célja a tagállamok törvényi, rendeleti és közigazgatási rendelkezéseinek közelítése, különösen, ha ez a belső piac megfelelő működéséhez szükséges; úgy véli ezért, hogy az EUMSZ 81. cikke képezi a javasolt jogszabály megfelelő jogalapját;

11. úgy véli, hogy a „határokon átnyúló vonatkozású” fordulatot az EUMSZ 81. cikke (1) bekezdésének szövegében, amely a polgári igazságügyi együttműködésre vonatkozó intézkedések elfogadására vonatkozik, tágabban kell értelmezni, és ezért nem szabad a határokon átnyúló peres ügyek szinonimájaként felfogni;

12. hangsúlyozza, hogy a „határokon átnyúló vonatkozású ügyek” fogalmának jelenlegi értelmezése meglehetősen szűk, és ez két szabálycsoport és a peres felek két kategóriájának létrejöttét eredményezte, ami további problémákhoz és szükségtelen összetettséghez vezethet; hangsúlyozza, hogy emiatt tágabb értelmezést kell elfogadni;

13. hangsúlyozza ezzel összefüggésben, hogy a polgári eljárásokra vonatkozóan itt javasolt közös minimumszabályok még inkább növelnék a hatékonyságot, ha a tagállamok nemcsak az uniós jog hatálya alá tartozó ügyekre terjesztenék ki e szabályok alkalmazásának körét, hanem általában mind a határokon átnyúló, mind pedig a tisztán belső ügyekre is;

Kölcsönös bizalom az európai igazságügyi térségben

14. megjegyzi, hogy az Unió európai igazságszolgáltatási térséggel kapcsolatos tevékenységei a polgári igazságszolgáltatás területén főként a joghatósággal, a perfüggőséggel és az ítéletek határokon átnyúló végrehajtásával kapcsolatos szabályok bevezetésére irányulnak;

15. megismétli és hangsúlyozza, hogy az ítéletek szabad mozgása növelte a kölcsönös bizalmat a tagállamok igazságszolgáltatási rendszerei között, ezáltal fokozva a jogbiztonságot, továbbá kellő stabilitást és kiszámíthatóságot biztosítva az állampolgárok és az üzleti vállalkozások számára az Unión belül;

16. hangsúlyozza e tekintetben, hogy a kölcsönös bizalom összetett kérdés, és hogy sok tényező játszik szerepet ennek a bizalomnak a felépítésében, például az igazságügyi oktatás, a határokon átnyúló igazságügyi együttműködés, valamint a tapasztalatok és a bevált gyakorlatok cseréje a bírák között;

17. megjegyzi, hogy a kölcsönös bizalom fokozható többek között nem jogalkotási módszerek révén, például azzal, ha a bírók együttműködnek az Európai Igazságügyi Hálózat keretében, vagy képzéseken vesznek részt;

18. üdvözli ezért az Európai Igazságügyi Képzési Hálózat közgyűlése által 2016-ban elfogadott kilenc igazságügyi képzési alapvetet, amely közös alapot és keretet ad az európai bírói és igazságügyi képzési intézmények számára;

19. ennek ellenére azt állítja, hogy szigorúan jogi szempontból a kölcsönös bizalom legalapvetőbb előfeltétele, hogy a tagállamok igazságügyi szervei – a jogelmélet és a joggyakorlat szintjén is – úgy tekintsenek egymás eljárási szabályaira, hogy azok garantálják a polgári eljárások a tisztességességét;

20. ezért rámutat, hogy a polgári eljárásokra vonatkozó szisztematikus uniós minimumszabályok átfogó horizontális irányelv formájában történő kidolgozása a kölcsönös bizalom erősödéséhez vezetne a tagállamok igazságügyi szervei között, és biztosítaná a polgári ügyekben irányadó alapvető eljárási jogok közös, egész Unióra kiterjedő kiegyensúlyozását, mélyebben gyökerező általános igazságérzetet, bizonyosságot és kiszámíthatóságot eredményezve szerte az Unióban;

A polgári eljárásokra vonatkozó közös minimumszabályok

21. hangsúlyozza, hogy a hatékony polgári eljárásjogi rendszerek kritikus szerepet játszanak a jogállamiság és az Unió alapvető értékeinek fenntartásában; egyúttal a fenntartható beruházások, valamint a vállalkozás- és fogyasztóbarát környezet előfeltételét is képezik;

22. úgy véli, hogy akadályozhatja az igazságszolgáltatáshoz való hozzáférést, ha a határokon átnyúló vonatkozású jogvitákban nem kellően világosak a polgároknak, a fogyasztóknak és a vállalkozásoknak vonatkozó elévülési idők; felszólítja ezért a Bizottságot és a tagállamokat annak értékelésére, hogy megvalósítható-e és kívánatos-e harmonizálni az említett elévülési időket a polgári eljárásokban;

2017. július 4., kedd

23. megállapítja, hogy egyértelműen szükség van egy jogszabályra, amely a polgári eljárásokra vonatkozóan eljárási normákat határoz meg, és felhívja a Bizottságot, hogy folytassa az Európa Tanács által a szabadságon, biztonságon és a jog érvényesülésén alapuló térség megvalósítása terén elfogadott Stockholmi Program végrehajtására vonatkozó cselekvési terv megvalósítását;

24. az EUMSZ 225. cikke alapján felkéri ezért a Bizottságot, hogy az EUMSZ 81. cikkének (2) bekezdése alapján 2018. június 30-ig nyújtson be a közös polgári eljárásjogi minimumszabályokról szóló jogi aktusra vonatkozó javaslatot a mellékletben foglalt ajánlások alapján;

25. megerősíti, hogy az ezen állásfoglaláshoz csatolt ajánlások tiszteletben tartják az alapvető jogokat, valamint a szubszidiaritás és az arányosság elvét;

26. úgy véli, hogy a kért javaslatnak nem lesznek pénzügyi vonatkozásai, mivel a polgári eljárásokra vonatkozó minimumszabályok bevezetése méretgazdaságossághoz fog vezetni azzal, hogy csökkenti a peres felek és képviselőik költségeit, akiknek nem kell majd megismerkedniük egy másik ország polgári eljárásrendjével;

o

o o

27. utasítja elnökét, hogy továbbítsa ezt az állásfoglalást és a csatolt ajánlásokat a Bizottságnak, a Tanácsnak, valamint a tagállamok kormányainak és parlamentjeinek.

2017. július 4., kedd

MELLÉKLET AZ ÁLLÁSFOGLALÁSHOZ

AJÁNLÁSOK A KÖZÖS EURÓPAI UNIÓS POLGÁRI ELJÁRÁSJOGI MINIMUMSZABÁLYOKRÓL SZÓLÓ EURÓPAI PARLAMENTI ÉS TANÁCSI IRÁNYELV KIDOLGOZÁSA ÉRDEKÉBEN

A. A KÉRT JAVASLAT ALAPELVEI ÉS CÉLKITŰZÉSEI

1. Az Unióban a bíróságok előtti jogérvényesítésre jelentős részben továbbra is a tagállami eljárási szabályok és gyakorlatok vonatkoznak. A tagállami bíróságok egyben uniós bíróságok is. Ebből következik, hogy az előttük lefolytatott eljárásokban biztosítani kell a tisztességes, igazságos és hatékony eljárást és az uniós jog eredményes alkalmazását.
2. A polgári ügyekben hozott ítéletek kölcsönös elismerése elvének megvalósítása növelte a tagállamok bizalmát egymás polgári igazságszolgáltatási rendszere iránt, a tagállamok törvényi, rendeleti és közigazgatási rendelkezéseinek közelítése pedig megkönnyítheti a hatóságok közötti együttműködést és az egyének jogainak bírói védelmét. A kölcsönös bizalom foka nagymértékben függ számos tényezőtől, így többek között az olyan mechanizmusoktól, amelyek az igazságszolgáltatáshoz való hozzáférés garantálása mellett védik a keresetet benyújtó fél vagy az alperes jogait.
3. Annak ellenére, hogy minden tagállam részes fele az emberi jogok és alapvető szabadságok védelméről szóló egyezménynek (a továbbiakban: EJEE), a tapasztalatok szerint önmagában ez a tény nem minden esetben alapozza meg a más tagállamok igazságszolgáltatási rendszere iránti kellő mértékű bizalmat. A tagállamok nemzeti polgári eljárási szabályai között jelentősek az eltérések, gyakran egyes alapvető eljárási elvek és garanciák szempontjából is, ezért fennáll annak kockázata, hogy ez hátráltatja az igazságügyi hatóságok közötti kölcsönös bizalmat.
4. Ezért az uniós polgárok alapvető jogainak és szabadságainak védelme és a nemzeti eljárások korszerűsítésének elősegítése érdekében, továbbá azzal a céllal, hogy garantálni lehessen az egyenlő versenyfeltételeket a vállalkozások számára, és fokozott növekedést lehessen biztosítani a hatékony és eredményes jogrendszerek segítségével, el kell fogadni egy olyan irányelvet, amely továbbfejleszti a Chartában és az EJEE-ben lefektetett minimumkövetelményeket. Egy ilyen javaslat megfelelő jogalapja az EUMSZ 81. cikkének (2) bekezdése, amely a polgári ügyekben folytatott igazságügyi együttműködés területén elfogadott intézkedésekre vonatkozik. Az irányelvet a rendes jogalkotási eljárásban kell elfogadni.
5. A polgári eljárásokra vonatkozó közös minimumszabályok szilárd alapot kínálnak a tagállami jogszabályok közelítéséhez és továbbfejlesztéséhez, figyelemmel a tagállamok számára az új polgári eljárásjogi szabályok kidolgozása során biztosított rugalmasságra, ugyanakkor tükrözik a polgári igazságszolgáltatási gyakorlat alapelveiről kialakult általános konszenzust.
6. A közös minimumkövetelmények eredményeként erősödnie kell a tagállamok polgári igazságszolgáltatási rendszereibe vetett bizalomnak, ennek következtében pedig a kölcsönös bizalom légkörében várhatóan hatékonyabb, gyorsabb és rugalmasabb igazságügyi együttműködés alakul ki. Az ilyen közös minimumszabályoknak meg kell szüntetniük a polgárok szabad mozgása előtti akadályokat is a tagállamok területének egészén, ezzel biztosítva, hogy különösen a külföldre utazó polgárok ne vonakodjanak attól, hogy kapcsolatba kerüljenek más tagállamok polgári eljárási rendszerével.
7. A javasolt irányelvnek nem az a célja, hogy teljes egészében felváltsa a tagállami polgári eljárásjogi rendszereket. A célja az, hogy a tagállami sajátosságok, illetve a hatékony jogorvoslathoz és a tisztességes eljáráshoz való jog mint az igazságszolgáltatáshoz tényleges és hatékony hozzáférést biztosító alapvető jog tiszteletben tartása mellett közös minimumszabályokat hozzon létre a tagállamok polgári eljárásainak működéséről és lefolytatásáról az uniós jog hatálya alá tartozó összes ügyben. Az is célja továbbá, hogy alapul szolgáljon a tagállami polgári eljárásjogi rendszerek közelítésének fokozatos elmélyítéséhez.
8. A javaslat nem érinti a bíróságok szervezetének, illetve a bírók kinevezésének szabályaira vonatkozó tagállami rendelkezéseket.

2017. július 4., kedd

9. A jelenlegi javaslat megfelel a szubszidiaritás és az arányosság alapelveinek, mivel a tagállamok önállóan nem alkothatnak minimumszabályokat a polgári eljárásokra vonatkozóan, és a javaslat csak annyit tartalmaz, ami feltétlenül szükséges az igazságszolgáltatáshoz való hozzáférés és a kölcsönös bizalom biztosításához az Unióban.

B. A KÉRT JAVASLAT SZÖVEGE

Az Európai Parlament és a Tanács irányelve a közös európai uniós polgári eljárásjogi minimumszabályokról

AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS AZ EURÓPAI UNIÓ TANÁCSA,

tekintettel az Európai Unió működéséről szóló szerződésre és különösen annak 81. cikke (2) bekezdésére,

tekintettel az Európai Parlament Európai Bizottsághoz intézett kérésére,

tekintettel az Európai Bizottság javaslatára,

a jogalkotási aktus tervezete nemzeti parlamenteknek való továbbítását követően,

tekintettel az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleményére,

rendes jogalkotási eljárás keretében,

mivel:

- (1) Az Unió célul tűzte ki, hogy fenntart és továbbfejleszt egy szabadságon, a biztonságon és a jog érvényesülésén alapuló térséget, amelyben biztosított a személyek szabad mozgása. E térség fokozatos kialakítása érdekében az Unió intézkedéseket fogad el a határokon átnyúló vonatkozású polgári ügyekben való igazságügyi együttműködésre vonatkozóan, különösen, ha ez a belső piac megfelelő működéséhez szükséges.
- (2) Az Európai Unió működéséről szóló szerződés 81. cikkének (2) bekezdése értelmében ezek az intézkedések többek között a következők biztosítására irányulhatnak: a határozatok tagállamok közötti kölcsönös elismerése és végrehajtása, az iratok határokon túlra történő kézbesítése, együttműködés a bizonyításfelvétel terén, az igazságszolgáltatáshoz való tényleges hozzáférés, a polgári eljárások zökkenőmentes lefolytatását gátló akadályok megszüntetése, szükség esetén a tagállamokban alkalmazandó polgári eljárásjogi szabályok összeegyeztethetőségének előmozdításával.
- (3) Az Európai Tanács 1999. október 15–16-i tamperei ülésének elnökségi következtetéseivel – és különösen annak 33. pontjával – összhangban, az ítéletek és egyéb igazságügyi határozatok fokozott kölcsönös elismerése, valamint a jogszabályok szükséges közelítése megkönnyítené az illetékes hatóságok közötti együttműködést és az egyének jogainak bírói védelmét. A kölcsönös elismerés elvének ezért az Unióban a polgári ügyekben folytatott igazságügyi együttműködés sarokkövévé kell válnia.
- (4) Az Európa Tanács által a szabadságon, biztonságon és a jog érvényesülésén alapuló térség megvalósítása terén elfogadott Stockholmi Program végrehajtására vonatkozó bizottsági cselekvési terv szerint az európai igazságügyi térség és az egységes piac megfelelő működése a kölcsönös elismerés alapvető elvére épül, amely viszont arra a feltevésre épül, hogy a tagállamok megbíznak egymás igazságszolgáltatási rendszerében. Ez az alapelv csak a bírák, a gyakorló jogászok, a vállalkozások és a polgárok közötti kölcsönös bizalom megléte alapján érvényesülhet hatékonyan. Ennek a bizalomnak a mértéke számos tényezőtől függ, így többek között a polgári eljárásokban a felek eljárási jogainak védelmére szolgáló mechanizmusok meglététől. Ezért ezen elv alkalmazásának garantálásához szükség van közös minimumszabályokra, amelyek megerősítik a tisztességes eljáráshoz való jogot és az igazságszolgáltatási rendszerek hatékonyságát, és hozzájárulnak a végrehajtási rendszerek hatékonyságához.

2017. július 4., kedd

- (5) Ennek az irányelvnek a felek eljárási jogainak védelméről szóló minimális szabályok létrehozása révén, továbbá azáltal hogy megkönnyíti az állampolgárok hozzáférését az igazságszolgáltatáshoz, meg kell erősítenie a tagállamoknak a többi tagállam polgári igazságszolgáltatási rendszerébe vetett bizalmát, és ezáltal hozzájárulhat egy alapvető jogi kultúra előmozdításához az Unióban, továbbá a belső piac hatékonyabbá tételéhez, egyszersmind fenntartva az Unió alapvető szabadságait azzal, hogy az Unió egész területén mélyebben gyökerező általános igazságérzetet, jogbiztonságot és kiszámíthatóságot teremt.
- (6) Ezen irányelv rendelkezéseit kell alkalmazni a határokon átnyúló vonatkozású polgári ügyekben, ide számítva azokat is, amelyek az uniós jogban garantált jogok és szabadságok megsértéséből fakadnak. Amikor ezen irányelv az uniós jog által biztosított jogok megsértését említi, ez minden olyan helyzetet magában foglal, amelyben az uniós szinten megállapított szabályok megsértése természetes vagy jogi személyeknek sérelmet okoz vagy valószínűsíthetően okozhat. Semmi sem tiltja, hogy a tagállamok tisztán belső polgári igazságszolgáltatási ügyekben is alkalmazzák ezen irányelv rendelkezéseit.
- (7) Az emberi jogok és alapvető szabadságok védelméről szóló, 1950. november 4-i európai egyezménynek valamennyi tagállam szerződő fele. Az ezen irányelvben említett ügyeket az egyezménnyel összhangban kell kezelni, különös tekintettel a tisztességes tárgyaláshoz és a hatékony jogorvoslatához való jogra.
- (8) Ez az irányelv a polgári eljárásokra vonatkozó közös minimumszabályok alkalmazásának előmozdítására törekszik annak érdekében, hogy az Unióban biztosítsa az igazságszolgáltatáshoz való tényleges hozzáférést. Az igazságszolgáltatáshoz való hozzáférés általánosan elismert jogát az Európai Unió Alapjogi Chartájának (a továbbiakban: a Charta) 47. cikke is megerősíti.
- (9) A polgári eljárásokat tovább kell fejleszteni az igazságszolgáltatás terén rendelkezésre álló technológiai fejlesztések és a bíróságok rendelkezésére álló új eszközök kiaknázásával, amely fejlesztések és eszközök segíthetnek megoldást találni a földrajzi távolságra és annak az eljárás költségeire és hosszára gyakorolt hatására. A perköltségek és az eljárás időtartamának további csökkentése érdekében még jobban ösztönözni kell a feleket és a bíróságokat a korszerű kommunikációs technológiák igénybevétele.
- (10) Annak érdekében, hogy a személyek meghallgatása a bíróságon való személyes megjelenésük nélkül is lehetséges legyen, a tagállamoknak gondoskodniuk kell arról, hogy a tárgyalásokat, valamint a tanúk, szakértők és felek meghallgatása útján történő bizonyításfelvételt a megfelelő távközlési eszközök igénybevétele le lehessen folytatni, kivéve, ha az ügy sajátos körülményeiből adódóan az ilyen technológia igénybevétele nem lenne megfelelő az eljárás tisztességes lefolytatása szempontjából. Ez a rendelkezés nem érinti az 1206/2001/EK tanácsi rendeletet ⁽¹⁾.
- (11) A tagállamok bíróságai számára lehetővé kell tenni, hogy szakértők véleményére támaszkodjanak technikai, jogi vagy más bizonyítási kérdésekben. Azoknak az eseteknek a kivételével, amikor kényszerintézkedésekre van szükség, a szolgáltatásnyújtás szabadságával és a Bíróság ítélkezési gyakorlatával összhangban a tagállam bírái számára lehetővé kell tenni, hogy valamely másik tagállamban elvégzendő vizsgálatok lefolytatása céljából szakértőket rendeljenek ki, anélkül hogy eljárásukhoz előzetes engedélyre lenne szükség. Az igazságügyi szakértői munka megkönnyítése érdekében és figyelemmel azokra a korlátozásokra, amelyek a tagállamban a megfelelő szakértelemmel rendelkező szakértő kirendelésével kapcsolatosak – például az eset technikai bonyolultsága, vagy a szakértő és a felek közötti közvetlen vagy közvetett kapcsolatok fennállása miatt –, létre kell hozni egy európai nyilvántartást az összes nemzeti szakértői jegyzék alapján, amelyet az európai igazságügyi portál részeként naprakész állapotban kell tartani.
- (12) Az ideiglenes és a biztosítási intézkedések tekintetében megfelelő egyensúlyt kell biztosítani a felperesnek az ideiglenes védelem megadására vonatkozó érdeke, illetve az alperes azon érdeke között, hogy megakadályozzák az említett védelemmel való visszaélést. Amennyiben ideiglenes intézkedést kérnek az ítélet meghozatala előtt, annak a bíróságnak, amelyhez a kérelmet benyújtották, a kérelmező által benyújtott bizonyítékok alapján meg kell győződnie arról, hogy a felperesnek jók az esélyei arra, hogy a bíróság érdemben helyt fog adni az alperessel szembeni követelésének. A feleperestől meg kell továbbá követelni, hogy a bíróság számára minden helyzetben elfogadhatóan bizonyítani tudja, hogy sürgős szüksége van a bírói védelemre, és hogy az ideiglenes intézkedések nélkül az érvényben lévő vagy a jövőbeni ítélet végrehajtását megakadályozhatják, vagy lényegesen nehezebbé válna.

⁽¹⁾ A Tanács 1206/2001/EK rendelete (2001. május 28.) a polgári és kereskedelmi ügyekben a bizonyításfelvétel tekintetében történő, a tagállamok bíróságai közötti együttműködéséről (HL L 174., 2001.6.27., 1. o.).

2017. július 4., kedd

- (13) Ezen irányelv rendelkezései nem érintik a szellemi tulajdonhoz fűződő jogok érvényesítésére vonatkozó, uniós jogszabályokban foglalt különös rendelkezéseket, különös tekintettel az Európai Parlament és a Tanács 2004/48/EK irányelvében⁽¹⁾ szereplő rendelkezésekre. Nem érintik továbbá a határokon átnyúló adósságok behajtására vonatkozó különös rendelkezéseket, amelyeket az ideiglenes számlázárolást elrendelő európai végzés tartalmaz⁽²⁾.
- (14) A bíróságoknak kulcsszerepet kell kapniuk mindegyik fél jogainak és érdekeinek védelmében, valamint a polgári eljárások hatékony és eredményes lebonyolításában.
- (15) A tisztességes eljárás, az igazságszolgáltatáshoz való jobb hozzáférés és a kölcsönös bizalom biztosításának célja – az Unió a szabadságon, a biztonságon és a jog érvényesülésén alapuló térség megvalósítására irányuló politikájának részeként – magában kell, hogy foglalja a bírósági és a bíróságon kívüli vitarendezési módszerekhez való hozzáférést is. Annak érdekében, hogy a feleket a közvetítés igénybevételére ösztönözzék, a tagállamoknak biztosítaniuk kell, hogy az elévülésre vonatkozó szabályaik ne akadályozzák meg a feleket abban, hogy bírósághoz vagy választottbírószághoz forduljanak, ha közvetítési kísérletük sikertelennek bizonyul.
- (16) A polgári eljárásjogi szabályok, és különösen az iratok kézbesítésére irányadó szabályok tekintetében a tagállamok között fennálló különbségek miatt meg kell határozni az uniós jog hatálya alá tartozó polgári eljárásokra vonatkozó minimumszabályokat. Mindenképpen elsőbbséget kell biztosítani azoknak a kézbesítési módszereknek, amelyek biztosítják a kézbesített dokumentumok azonnali és biztonságos átvételét, amelyet átvételi elismervénnyel kell igazolni. Ezért széles körben ösztönözni kell a modern kommunikációs technológiák használatát. A felek számára kézbesítendő iratok esetében az elektronikus kézbesítést azonos értékűnek kell elismerni a postai kézbesítéssel. A rendelkezésre álló elektronikus eszközöknek biztosítaniuk kell azt, hogy az átvett iratok és egyéb írásbeli kommunikáció tartalma helyesen és megbízhatóan tükrözze az így továbbított iratok és egyéb írásbeli kommunikáció tartalmát, valamint hogy az átvétel elismerése céljára alkalmazott módszer igazolja a címzett általi átvétel tényét és időpontját.
- (17) A tagállamoknak gondoskodniuk kell arról, hogy a polgári eljárásokban a feleknek jogukban álljon jogi képviselőt választani. Határokon átnyúló jogviták esetén a felek számára biztosítani kell a jogot a származási országukban az ügyvéd általi előzetes tanácsadásra, és az eljárás lefolytató befogadó országban egy másik ügyvéd általi tanácsadásra. A felek és az ügyvédek közötti kommunikáció titkossága alapvető fontosságú a tisztességes eljáráshoz való jog gyakorlásának biztosítása szempontjából. A tagállamoknak ezért tiszteletben kell tartaniuk az ügyvéd és a felek közötti találkozók és a kommunikáció egyéb formáinak titkosságát, amelyekre az ezen irányelv szerint biztosított ügyvédhez való jog alapján kerül sor. A felek számára lehetővé kell tenni, hogy az ezen irányelv értelmében számukra biztosított valamely jogról lemondjanak, amennyiben tájékoztatást kaptak az adott jogról való lemondás lehetséges következményeiről.
- (18) Az eljárási illeték megfizetését lehetővé kell tenni oly módon is, hogy a követelést érvényesítő félnek ne kelljen az eljáró bíróság helye szerinti tagállamba utaznia, vagy ebből a célból ügyvédet fogadnia. Annak biztosítása érdekében, hogy a követelést érvényesítő felek ténylegesen hozzáférjenek az eljárásokhoz, a tagállamoknak fel kell ajánlaniuk legalább egy távolról történő fizetési módot azok közül, amelyekről ezen irányelv rendelkezik. Az eljárási illetékekkel és a fizetési módokkal, valamint a tagállamokban nyújtandó gyakorlati segítség biztosítása terén illetékes hatóságokkal és szervezetekkel kapcsolatos információkat átláthatóvá és az interneten könnyen hozzáférhetővé kell tenni a megfelelő tagállami weboldalon.
- (19) A tagállamoknak gondoskodniuk kell a költségmentességhez való alapvető jog tiszteletben tartásáról, amelyről a Charta 47. cikkének harmadik bekezdése rendelkezik. Az ezen irányelv hatálya alá tartozó polgári jogvitákban érintett minden természetes vagy jogi személy részére, függetlenül attól, hogy felperesként vagy alperesként jár el, még akkor is lehetővé kell tenni jogai bíróság előtti érvényesítését, ha személyes pénzügyi helyzete lehetetlenné teszi számára az eljárási költségek viselését. A költségmentességnek ki kell terjednie a bírósági eljárás megkezdését megelőző, a jogvita egyezséggel történő lezárására irányuló tanácsadásra, az ügy bíróság elé viteleiben nyújtott segítségre, a bíróság előtti képviselőre, és az eljárás költségével kapcsolatos könnyítésre. Ez a rendelkezés nem érinti a 2003/8/EK tanácsi irányelv⁽³⁾ rendelkezéseit.

⁽¹⁾ Az Európai Parlament és a Tanács 2004/48/EK irányelve (2004. április 29.) a szellemi tulajdonjogok érvényesítéséről (HL L 157., 2004.4.30., 45. o.).

⁽²⁾ Az Európai Parlament és a Tanács 655/2014/EU rendelete (2014. május 15.) a polgári és kereskedelmi ügyekben a tagállamközi követelésbehajtás megkönnyítése érdekében az ideiglenes számlázárolást elrendelő európai végzés eljárásának létrehozásáról (HL L 189., 2014.6.27., 59. o.).

⁽³⁾ A Tanács 2003/8/EK irányelve (2003. január 27.) a határon átnyúló vonatkozású jogviták esetén az igazságszolgáltatáshoz való hozzáférés megkönnyítése érdekében az ilyen ügyekben alkalmazandó költségmentességre vonatkozó közös minimumszabályok megállapításáról (HL L 26., 2003.1.31., 41. o.).

2017. július 4., kedd

- (20) A szubszidiaritást, az arányosságot és a bírói függetlenséget teljes mértékben tiszteletben tartó európai igazságszolgáltatási kultúra létrehozása központi jelentőségű az európai igazságügyi térség hatékony működéséhez. E folyamat alapvető eleme az igazságügyi képzés, amelynek célja, hogy megerősítse a tagállamok, a jogi szakemberek és a polgárok egymásba vetett bizalmát. E tekintetben a tagállamoknak együtt kell működniük egymással, és támogatniuk kell a jogi szakmában dolgozók szakmai képzését és a bevált gyakorlatok cseréjét.
- (21) Ez az irányelv minimumszabályokat állapít meg. A tagállamok számára lehetővé kell tenni, hogy magasabb szintű védelem biztosítása érdekében kiterjeszthessék az ezen irányelvben meghatározott jogokat. A védelem magasabb szintje nem akadályozhatja a kölcsönös bizalmat és az igazságszolgáltatáshoz való tényleges hozzáférést, amelynek a megkönnyítése az említett minimumszabályok célja. A Charta által előírt, a Bíróság értelmezésének megfelelő védelmi szint és az uniós jog elsőbbsége, egységessége és hatékonysága nem csorbulhat.
- (22) Mivel ezen irányelv céljait – nevezetesen a polgári eljárásokra vonatkozó közös minimumszabályok létrehozását – a tagállamok nem tudják kielégítően megvalósítani, az Unió szintjén azonban az intézkedés terjedelme és hatása miatt e cél jobban megvalósítható, az Unió intézkedéseket hozhat az Európai Unióról szóló szerződés 5. cikkében megállapított szubszidiaritás elvének megfelelően. Az említett cikkben foglalt arányosság elvének megfelelően ez az irányelv nem lépi túl az e célok eléréséhez szükséges mértéket.
- (23) Az Egyesült Királyság és Írország helyzetéről szóló, az Európai Unióról szóló szerződéshez és az Európai Unió működéséről szóló szerződéshez csatolt 21. jegyzőkönyv [3. cikkének]/[1. és 2. cikkének] megfelelően [az említett tagállamok jelezték azon szándékukat, hogy részt kívánnak venni ezen irányelv elfogadásában és alkalmazásában] / [és az említett jegyzőkönyv 4. cikkének sérelme nélkül az említett tagállamok nem vesznek részt ezen irányelv elfogadásában, az rájuk nézve nem kötelező és nem alkalmazandó].
- (24) Az Európai Unióról szóló szerződéshez és az Európai Unió működéséről szóló szerződéshez csatolt, Dánia helyzetéről szóló 22. jegyzőkönyv 1. és 2. cikkével összhangban Dánia nem vesz részt ennek az irányelvnek az elfogadásában, az rá nézve nem kötelező és nem alkalmazandó.

ELFOGADTA EZT AZ IRÁNYELVET:

I. FEJEZET:**TÁRGY, HATÁLY ÉS FOGALOMMEGHATÁROZÁSOK****1. cikk****Tárgy**

Ezen irányelv célja a polgári eljárásjogi rendszerek közelítése a Charta 47. cikke és az EJE 6. cikke által elismert, hatékony jogorvoslathoz és tisztességes eljáráshoz való jog teljes tiszteletben tartása érdekében, a polgári eljárások tagállami bíróságok előtt történő megindítására, lefolytatására és befejezésére vonatkozó minimumszabályok megállapítása révén.

2. cikk**Hatály**

(1) A polgári eljárásokra vonatkozó szabályok olyan sérelme nélkül, amelyekről az uniós vagy a tagállami jogalkotás rendelkezik vagy rendelkezhet, amennyiben ezek a szabályok kedvezőbbek a peres felekre nézve, ez az irányelv alkalmazandó a határokon átnyúló vonatkozású jogvitákban polgári és kereskedelmi ügyekben, tekintet nélkül az eljáró bíróság jellegére, azoknak a jogoknak és kötelezettségeknek a kivételével, amelyekről az irányadó alkalmazandó jog értelmében a felek nem rendelkezhetnek. Ez a rendelet nem terjed ki különösen az adó-, vám- vagy közigazgatási ügyekre, valamint az államnak a közhatalmi jogosítványai gyakorlása (acta iure imperii) során végrehajtott intézkedései vagy mulasztásai miatti felelősségére.

(2) Ebben az irányelvben „tagállam”: bármely tagállam, [az Egyesült Királyság, Írország és] Dánia kivételével.

2017. július 4., kedd

3. cikk

Határokon átnyúló vonatkozású jogviták

- (1) Ezen irányelv alkalmazásában határokon átnyúló vonatkozású jogvita az, amelyben:
- a) legalább az egyik fél az eljáró bíróság tagállamától eltérő tagállamban rendelkezik állandó lakóhellyel vagy szokásos tartózkodási hellyel, vagy
 - b) mindkét fél az eljáró bíróság tagállamában rendelkezik lakóhellyel, feltéve, hogy a szerződés teljesítésének helye, a káresemény bekövetkeztének helye, vagy az ítélet végrehajtásának helye másik tagállamban található; vagy
 - c) mindkét fél az eljáró bíróság tagállamában rendelkezik lakóhellyel, feltéve, hogy a jogvita tárgyát képező ügy az uniós jog hatálya alá tartozik.
- (2) Az (1) bekezdés alkalmazásában az állandó lakóhelyet vagy székhelyet az 1215/2012/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet⁽¹⁾ 62. és 63. cikkével összhangban kell meghatározni.

II. FEJEZET:**A POLGÁRI ELJÁRÁSOKRA VONATKOZÓ MINIMUMSZABÁLYOK****Első szakasz:****Tisztességes és hatékony eredmények**

4. cikk

A hatékony bírói jogvédelemmel kapcsolatos általános kötelezettségek

A tagállamok rendelkeznek azon intézkedésekről, eljárásokról és jogorvoslatokról, amelyek a polgári ügyekre vonatkozó uniós jog által biztosított jogok érvényesítésének biztosításához szükségesek. Ezen intézkedéseknek, eljárásoknak és jogorvoslatoknak tisztességesnek és méltányosnak kell lenniük, nem lehetnek szükségtelenül bonyolultak és költségesek, és nem eredményezhetnek ésszerűtlen határidőket és indokolatlan késedelmeket, egyszersmind tiszteletben kell tartaniuk a nemzeti sajátosságokat és az alapvető jogokat.

Ezeknek az intézkedéseknek, eljárásoknak és jogorvoslatoknak ezen túlmenően hatékonynak és arányosnak kell lenniük, úgy kell őket alkalmazni, hogy ne állítsanak korlátokat az igazságszolgáltatáshoz való tényleges hozzáférés elé, továbbá jog biztosítékot kell nyújtaniuk a velük való visszaéléssel szemben.

5. cikk

Tárgyalások

(1) A tagállamoknak biztosítaniuk kell az eljárások tisztességes lefolytatását. Amennyiben nem lehetséges, hogy a felek személyesen jelen legyenek, vagy ha a felek a bíróság jóváhagyásával gyorsabb kommunikációt lehetővé tevő eszközök használatában állapodtak meg, a tagállamok gondoskodnak arról, hogy a tárgyalásokat a bíróság rendelkezésére álló megfelelő távközlési technológia – például videokonferencia vagy telekonferencia – alkalmazásával folytassák le.

(2) Amennyiben a meghallgatandó személy állandó lakóhelye vagy szokásos tartózkodási helye az eljáró bíróság tagállamától eltérő tagállamban van, akkor e személynek a tárgyaláson való részvételét videokonferencia, telekonferencia vagy egyéb alkalmas távközlési technológia segítségével, az 1206/2001/EK rendeletben meghatározott eljárások alkalmazásával kell biztosítani. Videokonferenciák esetében figyelembe kell venni a határokon átnyúló videokonferenciákról szóló, 2015. június 15-én és 16-án elfogadott tanácsi ajánlásokat⁽²⁾, valamint az európai e-igazságügyi portál keretében elvégzett munkát.

⁽¹⁾ Az Európai Parlament és a Tanács 1215/2012/EU rendelete (2012. december 12.) a polgári és kereskedelmi ügyekben a joghatásról, valamint a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról (HL L 351., 2012.12.20., 1. o.).

⁽²⁾ A Tanács ajánlása – „Az igazságügy területén a határokon átnyúló videokonferenciák alkalmazásának előmozdítása és a legjobb gyakorlatok megosztása a tagállamokban és uniós szinten” (HL C 250., 2015.7.31., 1. o.).

2017. július 4., kedd

6. cikk

Ideiglenes és biztosítási intézkedések

(1) A tagállamok az ügy érdemében később meghozandó határozat teljes körű érvényesíthetősége érdekében gondoskodnak arról, hogy az ügy érdemére vonatkozó eljárás megindítása előtt és ezen eljárás bármely szakasza során lehetőség legyen a ténybeli vagy jogi helyzet fenntartásához szükséges ideiglenes intézkedések elfogadására.

Az első albekezdésben említett intézkedések magukban foglalják az esetleges fenyegető jogsértés megakadályozására vagy az állítólagos jogsértések azonnali megszüntetésére irányuló, valamint a vagyoni eszközök megőrzésére irányuló olyan intézkedéseket is, amelyek szükségesek annak biztosításához, hogy a követelés későbbi érvényesítését ne akadályozzák meg, vagy az ne váljon lényegesen nehezebbé.

(2) Ezek az intézkedések tiszteletben tartják a védelem jogait és arányosak az állítólagos jogsértés jellegével és súlyával, és adott esetben lehetővé teszik biztosítékok nyújtását a megalapozatlan kérelmek által az ellenérdekű félnek okozott költségekkel és károkkal szemben. A bíróság jogosult követelni a felperestől, hogy nyújtson be minden észszerűen rendelkezésre álló bizonyítékot, hogy kellő bizonyossággal meggyőződhessen a kért ideiglenes intézkedés szükségességéről és arányosságáról.

(3) A tagállamok gondoskodnak arról, hogy kellően indokolt esetekben az alperes meghallgatása nélkül is el lehessen fogadni ideiglenes intézkedéseket, ha az esetleges késedelem helyrehozhatatlan kárt okozna a felperesnek, vagy ha bizonyíthatóan fennáll a bizonyítékok megsemmisülésének veszélye. Ilyen esetben a feleket legkésőbb az intézkedés végrehajtását követően késedelem nélkül értesíteni kell.

Az alperes kérelmére lehetőséget kell adni a felülvizsgálatra, ideértve az alperes meghallgatását annak eldöntése érdekében, hogy az intézkedésről való értesítés megtörténtétől számított észszerű időn belül határozni lehessen az intézkedés módosításáról, visszavonásáról vagy helybenhagyásáról.

Ha az első albekezdésben említett intézkedéseket visszavonják, vagy ha később megállapításra kerül, hogy nem történt jogsértés és nem is fenyegetett a jogsértés veszélye, akkor a bíróság az alperes kérelmére elrendelheti, hogy a felperes fizessen megfelelő kártérítést az alperes számára az említett intézkedés következtében elszenvedett károkért.

(4) E cikk nem érinti a 2004/48/EK irányelvet és a 655/2014/EU rendeletet.

Második szakasz:

Az eljárások hatékonysága

7. cikk

Eljárási hatékonyság

(1) A tagállami bíróságok tiszteletben tartják az igazságszolgáltatáshoz való tényleges hozzáférést biztosító hatékony jogorvoslathoz és a tisztességes tárgyaláshoz való jogot és a kontradiktórius eljárás elvének érvényesülését, különösen a tárgyalás szükségességéről, a bizonyítási eszközökről és a bizonyításfelvétel terjedelméről való döntéshozatal során.

(2) A tagállami bíróságok a lehető leggyorsabban eljárnak, függetlenül attól, hogy létezik-e elévülési idő az egyes cselekményekre nézve az eljárás egyes szakaszaiban.

8. cikk

A határozatok indokolása

A tagállamok gondoskodnak arról, hogy a bíróságok megfelelő részletes indokolással ellátott határozatokat hozzanak, észszerű időn belül, hogy a felek ténylegesen élhessenek a határozat felülvizsgálatára vagy fellebbezés benyújtására vonatkozó jogaikkal.

9. cikk

Az eljárások lebonyolítására vonatkozó általános alapelvek

(1) A tagállamok gondoskodnak arról, hogy a bíróságok aktívan foglalkozzanak az előttük folyamatban lévő ügyekkel, a jogviták tisztességes, hatékony, észszerű gyorsaság és költség melletti elintézésének biztosítása érdekében, a felek azzal kapcsolatos szabadságának korlátozása nélkül, hogy meghatározzák az ügy tárgyát és a benyújtott bizonyítékokat.

2017. július 4., kedd

(2) A bíróság a lehetőségekhez mérten a felekkel konzultálva kezeli az ügyet. Az aktív ügykezelés konkrétan a következőket jelentheti:

- a) a felek ösztönzése, hogy működjenek együtt az eljárás során;
- b) a problémás kérdések lehető legkorábbi azonosítása;
- c) annak haladéktalan eldöntése, hogy melyek azok a kérdések, amelyeknek teljes körű megvizsgálása szükséges, a többi kérdésben pedig sommásan döntsenek;
- d) a kérdések megoldási sorrendjének megállapítása;
- e) segítségnyújtás a feleknek az eljárás egészének vagy egy részének egyezséggel történő rendezéséhez;
- f) menetrend meghatározása az eljárás folyamatának közben tartásához;
- g) az eljárás annyi aspektusának kezelése, amennyivel a bíróság az egyes alkalmak során foglalkozni tud;
- h) az eljárás kezelése a felek személyes megjelenésének szükségessége nélkül;
- i) a rendelkezésre álló technikai eszközök használata.

10. cikk

Bizonyításfelvétel

(1) A tagállamok gondoskodnak arról, hogy hatékony eszközök álljanak rendelkezésre a bizonyítékok benyújtásához, beszerzéséhez és megőrzéséhez, a védelem jogainak és a bizalmas információk védelme szükségességének figyelembevételével.

(2) A bizonyításfelvétel kapcsán a tagállamok ösztönzik a modern kommunikációs technológiák használatát. A bíróság a bizonyításfelvétel legegyszerűbb és legkevésbé költséges módját alkalmazza.

11. cikk

Bírósági szakértők

(1) A felek azon jogának sérelme nélkül, hogy szakértői bizonyítékot terjesszenek elő, a tagállamok gondoskodnak arról, hogy a bíróság bármikor bírósági szakértőt rendelhessen ki annak érdekében, hogy szakértői véleményt adjon az ügy egyes konkrét vonatkozásairól. A bíróság a szakértő rendelkezésére bocsát minden olyan információt, amely a szakértői vélemény elkészítéséhez szükséges.

(2) Határokon átnyúló jogviták esetén, kivéve ha kényszerintézkedésekre van szükség, vagy ha olyan helyeken folytatnak vizsgálatot, amely valamely tagállami hatáskör gyakorlásával áll kapcsolatban, vagy olyan helyeken, amelyhez vagy amellyel kapcsolatban annak a tagállamnak a jogszabályai alapján, amelyben a vizsgálatot folytatják, a hozzáférés vagy más cselekmény egyes személyek számára tiltott vagy korlátozott, a tagállamok gondoskodnak arról, hogy a bíróság igazságügyi szakértőt nevezhessen ki a bíróság joghatóságán kívüli vizsgálatok lefolytatására, anélkül hogy előzetes kérelem benyújtására lenne szükség a másik tagállam releváns hatóságához.

(3) Az (1) és a (2) bekezdés alkalmazásában a Bizottság európai szakértői nyilvántartást állít össze a nemzeti szakértői jegyzékek alapján, amelyet az európai igazságügyi portálon keresztül hozzáférhetővé tesz.

(4) A bírósági szakértők garantálják a függetlenséget és pártatlanságot, a 22. cikk bírókra vonatkozó rendelkezéseinek megfelelően.

(5) A bíróság számára készített bírósági szakértői véleményt a felek rendelkezésére kell bocsátani, valamint lehetőséget kell számukra biztosítani a szakértői véleménnyel kapcsolatos észrevételeik megtételére.

2017. július 4., kedd

Harmadik szakasz:

A bíróságokhoz és az igazságszolgáltatáshoz való hozzáférés

12. cikk

Vitarendezés

(1) A tagállamok gondoskodnak arról, hogy ha az eljárások bármely szakaszában és az ügy körülményeinek figyelembevételével a bíróság úgy véli, hogy a vitát egyezséggel is meg lehet oldani, akkor javasolhatja, hogy a felek vegyenek igénybe közvetítést a jogvita rendezéséhez vagy a rendezés lehetőségének megvizsgálásához.

(2) Az (1) bekezdés nem érinti a közvetítést választó felek jogát arra, hogy az elévülési idő letelte előtt bírósági vagy választottbírói eljárást indítsanak az említett jogvita kapcsán a közvetítési eljárás folyamatban léte során.

13. cikk

Perköltések

(1) A tagállamok gondoskodnak arról, hogy a tagállamban a polgári jogviták esetében kivetett eljárási illetékek ne legyenek aránytalanok a követelés értékéhez képest, és ne tegyék lehetetlenné vagy rendkívül nehézé a peres eljárást.

(2) A tagállami polgári jogvitákhoz kapcsolódóan felszámított költségeknek nem eltántoríthatják el az polgárokat attól, hogy ügyükben bírósághoz forduljanak, és semmilyen módon nem akadályozhatják az igazságszolgáltatáshoz való hozzáférést.

(3) A felek számára lehetővé kell tenni, hogy távfizetési eszközök igénybevételével fizethessék meg az eljárási illetékeket, akár a bíróság helye szerinti tagállamtól eltérő tagállamból is, banki átutalással, vagy hitelkártyával vagy betéti kártyával történő fizetés útján.

(4) A tagállamok gondoskodnak arról, hogy az eljárási illetékekkel és a fizetési módokkal, valamint a tagállamokban nyújtandó gyakorlati segítség biztosítása terén illetékes hatóságokkal és szervezetekkel kapcsolatos információkat átláthatóbbá és az interneten könnyen hozzáférhetővé tegyék. E célból a tagállamok továbbítják ezeket az információkat a Bizottságnak, amely gondoskodik azok megfelelő módon – különösen az európai igazságügyi portálon keresztül – történő nyilvános hozzáférhetővé tételéről és széles körű terjesztéséről.

14. cikk

A „vesztes fizet” elve

(1) A tagállamok gondoskodnak arról, hogy a vesztes fél viselje az eljárás azon költségeit – beleértve például az abból adódó költségeket, hogy a másik felet ügyvéd vagy más jogi szakember képviselte, vagy az iratok kézbesítésével vagy fordításával kapcsolatos esetleges költségeket –, amelyek a követelés értékével arányosak és szükségesen merültek fel.

(2) Ha valamely fél pernyertessége csak részleges, illetve kivételes esetben, a bíróságok elrendelhetik, hogy a költségeket a két fél egymás közt méltányosan ossza meg, vagy hogy mindkét fél viselje a saját költségeit.

(3) Minden félnek viselnie kell azokat a szükségtelen költségeket, amelyeket a bíróságnak vagy a másik félnek okozott akár szükségtelen kérdések felvetésével, akár azzal, hogy más módon szükségtelenül perlekedik.

(4) A bíróság a 20. cikk értelmében kiigazíthatja a megítélt költségeket, hogy tükrözze ezzel az együttműködés észszerűtlen elutasítását vagy a rosszhiszemű részvételt az egyezségi kísérletekben.

15. cikk

Költségmentesség

(1) Az igazságszolgáltatáshoz való tényleges hozzáférés biztosítása érdekében a tagállamok gondoskodnak arról, hogy a bíróságok költségmentességet engedélyezhessenek valamely félnek.

2017. július 4., kedd

- (2) A költségmentesség kiterjedhet a következő költségek egészére vagy azok egy részére:
- a) eljárási illetékek, teljes vagy részleges kedvezménnyel vagy átütemezéssel;
 - b) a jogi segítségnyújtás és képviselői költségei a következők tekintetében:
 - i. a bírósági eljárás megindítását megelőző, egyezség elérésére irányuló, a pert megelőző tanácsadás, a 12. cikk (1) bekezdése szerint;
 - ii. az eljárás megindítása és lefolytatása a bíróság előtt;
 - iii. az eljárásokkal kapcsolatos összes költség, a költségmentesség iránti kérelem benyújtását is ide számítva;
 - iv. a határozatok végrehajtása;
 - c) az eljárásokkal kapcsolatban valamely fél által viselendő más szükséges költségek, ide számítva a tanúkkal, szakértőkkel, tolmácsokkal és fordítókkal kapcsolatos költségeket, a szükséges utazási, szállás- és étkezési költségeket, amelyek az adott fél és képviselője számára felmerülnek;
 - d) a pernyertes fél számára megítélt költségek abban az esetben, ha a felperes pereszes lesz, a 14. cikkel összhangban.
- (3) A tagállamok gondoskodnak arról, hogy minden uniós polgár természetes személy és az Európai Unió valamelyik tagállamában jogszerűen tartózkodó harmadik országbeli állampolgár jogosult legyen költségmentességet kérni, ha:
- a) pénzügyi helyzete miatt egyáltalán nem, vagy részben nem képes kifizetni az e cikk (2) bekezdésében szereplő költségeket; valamint
 - b) a felperes eljárási helyzetének figyelembevételével észszerű módon feltételezhető arról a keresetről, amelynek tekintetében a költségmentességi kérelmet benyújtják, hogy sikeres lesz; valamint
 - c) a költségmentességet kérelmező felperes az irányadó tagállami rendelkezések alapján jogosult keresetet benyújtani.
- (4) Jogi személyek az eljárások és/vagy az ügyvédi segítség költségeinek előzetes megfizetése alóli mentesség formájában kérhetnek költségmentességet. A költségmentesség engedélyezéséről való döntés során a bíróságok többek között a következőket vehetik figyelembe:
- a) a szóban forgó jogi személy jogi formáját, és hogy nyereségérdekelt vagy non-profit szervezetről van-e szó;
 - b) a tagok vagy a részvényesek pénzügyi teljesítőképességét;
 - c) ezen tagok vagy részvényesek képességét arra, hogy megszerezzék a bírósági eljárások megindításához szükséges összeget.
- (5) A tagállamok gondoskodnak arról, hogy az uniós polgárok és jogi személyek tájékoztatást kapjanak az (1)–(4) bekezdés szerinti költségmentesség igénybevételére irányuló eljárásról, annak hatékonyra és hozzáférhetővé tétele érdekében.
- (6) Ez a cikk a 2003/8/EK irányelv sérelme nélkül alkalmazandó.

16. cikk

Finanszírozás

- (1) A tagállamok gondoskodnak arról, hogy azokban az ügyekben, amikor a bírósági eljárást magánszemély harmadik fél finanszírozza, ez a magánszemély harmadik fél:

2017. július 4., kedd

- a) ne törekedjen a felperes eljárási jellegű döntéseinek befolyásolására, beleértve az egyezségkötésre vonatkozó döntéseket;
- b) ne nyújtson olyan alperessel szembeni keresethez finanszírozást, aki a finanszírozás nyújtójának versenytársa vagy akitől a finanszírozást nyújtó függ;
- c) ne számítson fel túlzott mértékű kamatot az általa nyújtott finanszírozás tekintetében.

(2) A tagállamok gondoskodnak arról, hogy azokban az esetekben, amikor a keresetet magánszemély harmadik fél finanszírozza, a finanszírozást nyújtó részére adott javadalmazás vagy az általa felszámított kamat ne az egyezségben elért összegre vagy a megítélt kártérítés összegére alapuljon, kivéve akkor, ha a finanszírozási megállapodást a felek érdekeit garantáló hatóság szabályozza.

Negyedik szakasz:**Az eljárások tisztességes volta****17. cikk****Iratok kézbesítése**

(1) A tagállamok elvi jelentőségű kérdésként gondoskodnak arról, hogy olyan kézbesítési módszereket alkalmazzanak, amelyek garantálják a kézbesített iratok kézhezvételét.

(2) A tagállamok gondoskodnak arról, hogy az eljárást megindító iratokat vagy az ezzel egyenértékű iratokat és a bírósági tárgyalásokra szóló idézéseket a tagállami jogszabályokkal összhangban a következő módszerek egyike szerint kézbesítsék:

- a) személyes kézbesítés;
- b) postai kézbesítés;
- c) elektronikus eszközök, pl. fax vagy e-mail útján történő kézbesítés.

A kézbesítést a kézhezvétel időpontját tartalmazó, a címzett által aláírt átvételi elismervénnyel kell igazolni.

Az e bekezdés első albekezdésének c) pontja szerinti, elektronikus eszközök útján történő kézbesítésre olyan megfelelően magas színvonalú műszaki szabványokat kell alkalmazni, amelyek garantálják a feladó személyazonosságát és a kézbesített iratok biztonságos továbbítását.

Ezek az iratok személyesen is kézbesíthetők, amelynek megtörténtét a kézbesítést végző személy egy dokumentum aláírásával tanúsítja, amely tartalmazza, hogy a címzett az iratot átvette vagy annak átvételét jogszerű indok nélkül megtagadta, valamint megjelöli az irat kézbesítésének időpontját.

(3) Ha a (2) bekezdés szerinti kézbesítés nem lehetséges, és az alperes címe biztosan ismert, akkor a kézbesítés elvégezhető a következő módszerek egyikével:

- a) személyesen, az alperes személyes címére, az alperessel egy háztartásban élő vagy ott alkalmazott személyeknek;
- b) amennyiben az alperes önálló vállalkozó vagy jogi személy, személyes kézbesítés útján az alperes üzlethelyiségeiben az alperes által alkalmazott személyeknek;
- c) az iratoknak az alperes postaládájában való elhelyezése útján;
- d) az iratok letevése útján valamely postahivatalban vagy hatáskörrel rendelkező hatóságoknál, és az alperes postaládájában egy erről szóló írásos értesítés elhelyezésével, feltéve, hogy az írásos értesítés egyértelműen feltünteti, hogy az irat jellegét tekintve bírósági iratnak minősül, vagy utal arra, hogy az értesítés joghatás tekintetében kézbesítésnek minősül, és megkezdődik a határidők számítása;
- e) postai kézbesítés útján igazolás nélkül a (4) bekezdés szerint, amennyiben az alperes címe a származási tagállamban van;
- f) elektronikus úton, a kézbesítésről szóló automatikus visszaigazolással, feltéve, hogy az alperes előzetesen kifejezetten elfogadta a kézbesítés ezen formáját.

2017. július 4., kedd

Az e bekezdés első albekezdésének a)–d) pontja értelmében elvégzett kézbesítést a következőkkel kell tanúsítani:

a) a kézbesítést végző illetékes személy által aláírt irat, amely tartalmazza az összes alábbi elemet:

i. az értesítést vagy tájékoztatást kézbesítő személy teljes nevét;

ii. a kézbesítés módját;

iii. a kézbesítés időpontját;

iv. ha a kézbesített iratokat nem az alperes veszi át, az iratot átvevő személy nevét és az alpereshez való viszonyát; és

v. a nemzeti jog által előírt egyéb kötelező elemeket.

b) a kézbesített iratot átvevő személytől származó átvételi elismervény, ha e bekezdés első albekezdésének a) és b) pontja alkalmazandó.

(4) Az e cikk (2) és (3) bekezdése szerinti kézbesítés az alperes törvényes képviselője vagy meghatalmazottja részére is elvégezhető.

(5) Ha az eljárást megindító iratot vagy azzal egyenértékű iratot, valamint a bírósági tárgyalásra való idézést a tagállamokon kívüli címre kell kézbesíteni, akkor ez bármelyik módszerrel megvalósítható, amelyről az alábbi jogszabályok rendelkeznek:

a) az Európai Parlament és a Tanács 1393/2007/EK rendelete⁽¹⁾, ha ez alkalmazandó, a címzett rendeletben szereplő jogainak tiszteletben tartása mellett; vagy

b) az 1965. november 15-i hágai egyezmény a polgári és kereskedelmi ügyekben a bírósági és bíróságon kívüli iratok külföldi kézbesítéséről, vagy bármely más egyezmény vagy megállapodás, ha ez alkalmazandó.

(6) Ez az irányelv nem érinti az 1393/2007/EK rendelet alkalmazását, és nem érinti továbbá a 805/2004/EK európai parlamenti és tanácsi rendeletet⁽²⁾, valamint az 1896/2006/EK európai parlamenti és tanácsi rendeletet⁽³⁾.

18. cikk

Ügyvédi segítség igénybevételéhez való jog a polgári eljárások során

(1) A tagállamok biztosítják, hogy a polgári eljárás feleinek jogában álljon jogi képviselőt választani olyan módon, amely lehetővé teszi számukra jogaik tényleges és hatékony gyakorlását.

Határokon átnyúló jogviták esetén a tagállamok biztosítják, hogy a polgári eljárások feleinek jogukban álljon, hogy származási országukban előzetes ügyvédi tanácsokat kapjanak, és egy másik ügyvédtől az eljárást lefolytató országban kapjanak tanácsokat.

(2) A tagállamok tiszteletben tartják a felek és jogi képviselőik közötti kommunikáció bizalmasságát. E kommunikáció magában foglalja a találkozókát, a levelezést, a telefonbeszélgetéseket, valamint a kommunikáció nemzeti jog szerint megengedett egyéb formáit.

⁽¹⁾ Az Európai Parlament és a Tanács 1393/2007/EK rendelete (2007. november 13.) a tagállamokban a polgári és kereskedelmi ügyekben a bírósági és bíróságon kívüli iratok kézbesítéséről (iratkezelés), és az 1348/2000/EK tanácsi rendelet hatályon kívül helyezéséről (HL L 324., 2007.12.10., 79. o.).

⁽²⁾ Az Európai Parlament és a Tanács 805/2004/EK (2004. április 21.) rendelete a nem vitatott követelésekre vonatkozó európai végrehajtható okirat létrehozásáról (HL L 143., 2004.4.30., 15. o.).

⁽³⁾ Az Európai Parlament és a Tanács 1896/2006/EK rendelete (2006. december 12.) az európai fizetési meghagyásos eljárás létrehozásáról (HL L 399., 2006.12.30., 1. o.).

2017. július 4., kedd

(3) A kötelező ügyvédi jelenlétet vagy segítségnyújtást előíró nemzeti jogi rendelkezések sérelme nélkül a polgári eljárások felei lemondhatnak az e cikk (1) bekezdésében említett jogról, ha

- a) a felek szóban vagy írásban egyértelmű és elégséges tájékoztatást kaptak, egyszerű és érthető nyelven az e jogról való lemondás lehetséges következményeiről; és
- b) a jogról való lemondás önkéntes és egyértelmű.

A tagállamok biztosítják, hogy a felek a jogról való lemondást a későbbiekben a polgári eljárás során bármikor visszavonhassák, valamint hogy erről a lehetőségről tájékoztassák őket.

(4) Ezt a rendelkezést a 861/2007/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet⁽¹⁾, valamint az 1896/2006/EK és a 655/2014/EU rendelet jogi képviselőre vonatkozó különös rendelkezéseinek sérelme nélkül kell alkalmazni.

19. cikk

Hozzáférés az információkhoz

A tagállamok törekednek arra, hogy átlátható és könnyen hozzáférhető információkat biztosítsanak polgáiraiknak a különféle eljárások megindításáról, az elévülési időkről, a különféle jogviták elbírálására jogosult bíróságokról, és a szükséges űrlapokról, amelyeket ebből a célból ki kell tölteni. Ez a cikk semmilyen módon nem kötelezi a tagállamokat arra, hogy a jogi segítségnyújtást valamely egyedi ügy értékelése formájában biztosítsák.

20. cikk

Tolmácsolás és a lényeges iratok fordítása

A tagállamok törekednek annak biztosítására, hogy a jogvitában érintett minden fél a bírósági eljárást teljes mértékben megértse. Ez a cél magában foglalja, hogy az eljárás tisztességességének védelme érdekében a polgári eljárások során biztosított legyen a tolmácsolás és rendelkezésre álljon a lényeges iratok írásbeli fordítása, ezen irányelv 15. cikke rendelkezéseinek megfelelően.

21. cikk

A felek és képviselőik kötelezettségei

A tagállamok gondoskodnak arról, hogy az ügyben érintett felek és képviselőik jóhiszeműen és tisztelettel járjanak el a bírósággal és a többi féllel szemben, ne tegyenek hamis tényállításokat az ügygel vagy a tényekkel kapcsolatban a bíróságok előtt, sem tudatosan, sem pedig úgy, hogy jó okkal feltételezhetően tudniuk kellene erről.

22. cikk

Nyilvános eljárás

A tagállamok gondoskodnak arról, hogy az eljárások nyilvánosak legyenek, kivéve ha a bíróság a felek vagy más érintett személyek valamelyike érdekében, illetve az igazságszolgáltatás általános érdeke vagy a közrend érdekében úgy határoz, hogy a szükséges mértékben kizárja a nyilvánosságot.

23. cikk

Bírói függetlenség és pártatlanság

(1) A tagállamok gondoskodnak arról, hogy a bíróságok és a bírók tekintetében teljes mértékben érvényesüljön az igazságszolgáltatás függetlensége. A bíróságok összetételének elégséges biztosítékot kell nyújtania a pártatlansággal kapcsolatos esetleges jogos kételyek kizárására.

(2) Feladataik ellátása során a bírákat semmiféle utasítás nem kötheti, és menteseknek kell lenniük minden befolyástól vagy nyomástól, és minden személyes előítéllettől vagy részrehajlástól minden ügyben.

24. cikk

Képzés

(1) A bírói függetlenség, valamint az uniós igazságszolgáltatási szervezetrendszerek közötti különbözőségek sérelme nélkül a tagállamok gondoskodnak arról, hogy a bírói kar, az igazságügyi képzéssel foglalkozó iskolák és a jogi szakemberek javítsák igazságügyi képzési programjaikat annak érdekében, hogy az uniós jogot és eljárásokat integrálják nemzeti képzési tevékenységeikbe.

⁽¹⁾ Az Európai Parlament és a Tanács 861/2007/EK rendelete (2007. július 11.) a kis értékű követelések európai eljárásának bevezetéséről (HL L 199., 2007.7.31., 1. o.).

2017. július 4., kedd

(2) A képzési programoknak gyakorlatorientáltak, a jogi szakemberek mindennapi munkája tekintetében relevánsnak kell lenniük, korlátozott időt kell igénybe venniük, aktív és modern tanulási technikákat kell alkalmazniuk, továbbá magukban kell foglalniuk alapképzési és folyamatos képzési lehetőségeket is. A képzési programoknak különösen a következőkre kell összpontosítaniuk:

- a) kellő tudás megszerzése az Unió igazságügyi együttműködési eszközeiről és beépített reflexek kifejlesztése az uniós ítélkezési gyakorlatra történő rendszeres hivatkozásával, a tagállami átültetési rendszer ellenőrzésével és az Európai Unió Bírósága előzetes döntéshozatali eljárásának használatával kapcsolatban;
- b) az uniós jogra és eljárásokra, valamint a más jogrendszerekre vonatkozó ismeretek terjesztése;
- c) új bírákra vonatkozó rövid távú csereprogramok megkönnyítése;
- d) egy idegennyelv és jogi terminológiája magas szintű elsajátítása;

III. FEJEZET

ZÁRÓ RENDELKEZÉSEK

25. cikk

Átültetés

(1) A tagállamok hatályba léptetik azokat a törvényi, rendeleti és közigazgatási rendelkezéseket, amelyek szükségesek ahhoz, hogy ennek az irányelvnek legkésőbb ... [egy évvel ezen irányelv hatálybalépése után]-ig megfeleljenek. Erről haladéktalanul tájékoztatják a Bizottságot.

(2) Amikor a tagállamok elfogadják ezeket a rendelkezéseket, azokban hivatkozni kell erre az irányelvre, vagy azokhoz hivatalos kihirdetésük alkalmával ilyen hivatkozást kell fűzni. A hivatkozás módját a tagállamok határozzák meg.

(3) A tagállamok közlik a Bizottsággal nemzeti joguk azon rendelkezéseinek szövegét, amelyeket az ezen irányelv által szabályozott területen fogadnak el.

26. cikk

Felülvizsgálat

A Bizottság legkésőbb 2025. december 31-ig, és azt követően ötévente jelentést készít e rendelet alkalmazásáról az Európai Parlament, a Tanács és az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság részére ezen irányelv alkalmazásáról, minőségi és mennyiségi információk alapján. Ezzel kapcsolatban a Bizottság különösen azt értékeli, hogy ezen irányelv milyen hatást gyakorol az igazságszolgáltatáshoz való hozzáférésre, a hatékony jogorvoslathoz és a tisztességes eljáráshoz való alapvető jogra, a polgári ügyekben folytatott igazságügyi együttműködésre és az egységes piac működésére, a kkv-kra, az Európai Unió gazdaságának versenyképességére és a fogyasztói bizalomra. A jelentéshez szükség esetén csatolni kell az ezen irányelv kiigazítására és megerősítésére irányuló jogalkotási javaslatokat.

27. cikk

Hatálybalépés

Ez az irányelv az *Európai Unió Hivatalos Lapjában* való kihirdetését követő huszadik napon lép hatályba.

28. cikk

Címzettek

Ennek az irányelvnek a Szerződéseknek megfelelően a tagállamok a címzettjei.

Kelt ..., [dátum]-án/-én

az Európai Parlament részéről

az elnök

a Tanács részéről

az elnök